

2.10.2023

Vero-osasto

Lausuntoyhteenveto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

1. Johdanto

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annettua lakia. Esityksen mukaan viinin, muiden käymisteitse valmistettujen juomien, väliuotteiden ja etyylialkoholijuomaryhmän valmisteveroa korotettaisiin ja oluen valmisteveroa alennettaisiin pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaisesti.

Valtiovarainministeriö pyysi hallituksen esityksen luonnoksesta 28.8.2023 lausuntoja esityksen kannalta keskeisiltä ministeriöiltä, viranomaisilta, elinkeinoelämältä ja muilta sidosryhmiltä, yhteensä 23 taholta. Lausuntopyyntö julkaistiin Lausuntopalvelu.fi-sivustolla sekä valtiovarainministeriön julkisella verkkosivulla. Lausuntoja pyydettiin 13.9.2023 mennessä. Esitysluonnoksesta annettiin lausuntokierroksella 34 lausuntoa. Tahot, joilta lausuntoa pyydettiin sekä lausunnonantajat ilmenevät tämän lausuntoyhteenvedon jaksosta 3. Lausuntopyyntö ja annetut lausunnot ovat nähtävillä julkisessa palvelussa osoitteessa valtioneuvosto.fi/hankkeet tunnuksella VM089:00/2023.

2. Lausunnot

2.1. Viranomaiset

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL totesi, että veronkorotusten ja niiden hintavaikutusten mittakaavat ovat sellaisia, etteivät ne THL:n näkemyksen mukaan merkittävästi lisääisi alkoholijuomien matkustajatuontia tai verkko-ostoja ulkomailta. THL kannatti hallituksen esityksessä esitettyjä alkoholiverotuksen maltillisia korotuksia.

THL ei kannattanut esitettyä olutveron alennusta erityisesti siksi, että hallitusohjelmassa linjataan myös oluen ja muiden käymisteitse valmistettujen juomien myyntilupien prosenttirajan nostosta. THL:n mukaan esitetty olutveron alennus, mikäli se näkyy hintojen laskuna, ja sen yhdistyminen vahvemman oluen saatavuuden lisääntymiseen voivat lisätä oluen eli alkoholin kulutusrakenteen kannalta keskeisen juomaryhmän kulutusta entisestään. Verokertymää tarvitaan THL:n mukaan kipeämmin muihin kohteisiin.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira näkemyksen mukaan tässä tilanteessa, jossa alkoholijuomien kulutus on laskenut, oluen verotuksen alentaminen ei ole perusteltavissa oleva toimenpide muiden juomaryhmien verotuksen kiristyessä. Valvira katsoi, että alkoholijuomaverotuottojen lisääminen 15 miljoonalla eurolla tulisi kohdentaa niin, että kaikkien juomaryhmien eli myös oluen verotusta kiristettäisiin.

Verohallinto kertoi, että hallituksen esityksessä ehdotetut lainsäädäntömuutokset ovat Verohallinnossa toimeenpantavissa.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä ei ollut asiasta lausuttavaa.

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) totesi, että jos esityksen tavoitteena olisi selkeästi esimerkiksi julkisen talouden vahvistaminen ja/tai alkoholin aiheuttamien haittojen vähentäminen, esityksessä ei ehdotettaisi joidenkin alkoholijuomien valmisteverojen nostamista ja toisten alkoholijuomien valmisteverojen laskemista. STM totesi, että jos kaikkia alkoholijuomia käsiteltäisiin suunnilleen samoin eli myös olutveroa korotettaisiin maltillisesti, esityksellä voitaisiin lisätä valtion verotuloja yli 50 miljoonaa euroa enemmän kuin nyt. Varsinaisen budjettivaikutuksen lisäksi alkoholiveron korotuksilla on STM:n mukaan "kaksitehovaikutus" kestävyysvajeen vähentämiseen. Kun esityksen keskimääräinen vaikutus on valmisteveroja korottava, esityksellä voi STM:n arvion mukaan olla alkoholin kokonaiskulutuksen näkökulmasta positiivinen vaikutus ja alkoholin aiheuttamat sosiaali- ja terveyshaitat voisivat myös vähentyä hieman, mutta niiden varsinainen erottaminen muiden yhteiskunnallisten ja taloudellisten tekijöiden aiheuttamista vaikutuksista voi olla mahdotonta. STM muistutti, että sekä julkisen talouden vahvistamisen että väestön terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen kannalta olisi suotuisaa, jos alkoholihaittoja vähennettäisiin jatkossa johdonmukaisesti maltillisilla valmisteveron korotuksilla.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston mukaan terveysvaikutuksiltaan ja muilta haittavaikutuksiltaan samanlaisten juomien verotuksen tulisi kuitenkin lähtökohtaisesti olla neutraalia. Jos verotus ohjaa kuluttajan valitsemaan juoman, jota hän ei muuten valitsisi, syntyy tästä hyvinvointitappioita. Tällainen tilanne voisi syntyä esimerkiksi long drink -juomien osalta, sillä kyseisiin juomiin sovelletaan kahta erilaista verokohtelua riippuen niiden valmistustavasta (käymisteitse valmistetut ja etyylialkoholipohjaiset long drink -juomat), vaikka niiden käyttötarkoitukset ovat todennäköisesti pitkälti yhtenevät. Kilpailu- ja kuluttajavirasto suosittelee vielä tarkastelemaan, että samankaltaisten alkoholijuomien erilaiselle verokohtelulle on olemassa riittävät perusteet.

Ahvenanmaan maakunnan hallitus totesi, että sille on toimitettu vain lyhyt tiivistelmä ja lakitekstiehdotus ruotsiksi eikä se ole saanut tietoonsa esimerkiksi lakiehdotusten vaikutusarviointia. Lausunnon valmistelun ja antamisen edellytykset ovat tämän vuoksi olleet rajalliset. Näillä tiedoilla maakunnan hallitukselle ei ole syntynyt perusteita vastustaa lakiesityksen asiasisältöä.

2.2. Muut kuin viranomaiset

Alahovin Viinitila Oy totesi pientuottajien 50 %:n veroalennuksen olevan EU:n lainsäädännön puolesta mahdollista myös normaaleilla sekä väkevilla marja- ja hedelmäviineillä ja ehdotti pientuottajan tuotannon rajaksi enintään 100.000 litraa vuodessa, eli tuotantomäärää, joka laissa sallii tilaviinimyymlän suomalaisella viinitilalla.

SASTL Suomen Aidon Siiderin Tuottajien Liitto ry:n mukaan nykyinen viinin verotusta koskeva esitys on ristiriidassa hallituksen ohjelman kanssa, erityisesti suunnitelman kanssa hakea Suomea EU-säädösten mukaiseksi rypäleviinin tuottajamaaksi. Pientuottajat ovat SASTL:n mukaan äärimmäisen huonossa asemassa verrattuna Suomeen viiniä tuoviin suuriin, ulkomaisiin viininvalmistajiin ja johtuen voimassa olevasta lainsäädännöstä sekä suunnitelmasta korottaa viinin verotusta, mikä vääristäisi markkinoita entisestään. SASTL vaatii tämän markkinavääristymän perusteellista korjaamista ottamalla käyttöön pientuottajien alennuksia tuottajille, jotka käsittelevät rypäleviiniä missä tahansa muodossa sekä pientuottajien alkoholiveron alennuksen soveltamista Suomeen viiniä tuoviin pieniin viininvalmistajiin. SASTL:n mukaan on erittäin tärkeää, että kaikki pientuottajat saavat tasapuolisen kohtelun verotuskysymyksissä, ja kaikilla tulisi olla samat mahdollisuudet hyötyä verohelpotuksista kuin oluiden pienpanimoilla.

Viinitila Meggala Oy huomautti, että Suomen laki ja verotus alkoholiverojen osalta kohtelee Suomen viinitiloja eri tavalla kuin panimoita ja pyysi samanlaisen verohelpotuksen käyttöönottoa ja tasa-arvoisuutta suomalaisille viinitiloille kuin pienpanimoilla on.

Suomen Viiniryttäjät Ry (SVY) totesi, että Suomen korkea alkoholivero on johtanut siihen, että matkustajatuonti ja verkko-ostot ovat lisääntyneet johdattaen verotulot Suomen ulkopuolelle. SVY:n mukaan esitetyt veronkorotukset ovat erittäin vahingollisia kotimaisista raaka-aineista tuotteita valmistavalle 25 viinirytykselle sekä kyseisten tuotteiden anniskelua harjoittaville matkailu- ja ravintolaelinkeinoille. SVY toivoo etämyynnin sallimisen korkealuokkaisille artesaanituotteille sekä alkoholipolitiikan siirtämistä hallitusohjelmassa Sosiaali- ja terveysvaliokunnasta elinkeinopolitiikan

puolelle. SVY vastusti alkoholiveron korotuksia ja esitti, että luonnos laiksi alkoholijuomaverosta palautetaan valmisteluun, ja sen sijaan on käynnistettävä hallittu alkoholijuomien valmisteverojen alentaminen kotimaisille juomatuotteille.

Aitoon viinikellari huomautti, että esitys ei tuo esiin, että hallitus on ohjelmassaan tukemassa Suomen liittymistä viinintuottajamaiden joukkoon ja haluaa myös tukea tilaviiniyritysten toimintaa. Veronkorotuksella uusien, usein maaseudulla sijaitsevien yrittäjien toimintaa vaikeutetaan kohtuuttomasti ja asetetaan entisestään eriarvoisempaan asemaan suhteessa oluen valmistajiin. Ratkaisulla on myös kielteinen vaikutus maaseutuelinkeinojen kehittämisessä, maaseutumatkailun ja -työllisyyden edistämiseen sekä ylläpitämiseen.

Uusi-Yijälän tilan mukaan suunniteltu alkoholijuomaveron uudistus eriarvoistaa suomalaiset alkoholin artesaanivalmistajat. Sen mukaan suomalainen tilaviini ei ole vain alkoholijuoma vaan houkute, jolla saadaan asiakkaat yritykseen käyttämään sen erilaisia palveluita: ruokailu, elämys, majoitus. Tilaviiniyritystoimintaa on säädelty laissa. Se asettaa tilaviiniyrittäjät eriarvoiseen asemaan suhteessa edullista ulkomaista raaka-ainetta käyttäviin valmistajiin. Siksi on perusteltua ulottaa alkoholiveron alennus paitsi oluttuotteisiin myös kotimaisista marjoista ja hedelmistä valmistettuihin käymistuotteisiin.

Hermannin Viinitila Oy:n mukaan esitetyt veronkorotukset ovat vahingollisia Suomen kehittyvälle juomakulttuurille ja pientuottajien harjoittamalle alkoholijuomateollisuudelle sekä kyseisten tuotteiden anniskelua harjoittavalle matkailu- ja ravintolaelinkeinoille. Tislaamot, viinitilat ja siiderin tekijät ovat jo valmiiksi eriarvoisessa asemassa oluisiin nähden. Hermannin Viinitila Oy:n mukaan on erittäin tärkeää, että kaikki pientuottajat saavat tasapuolisen kohtelun verotuskysymyksissä, ja yritys pyysi hallitusta harkitsemaan uudelleen verotusmuutoksia.

Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliitto ry (Panimoliitto) esitti, että veromuutokset otetaan uudelleen käsitteilyyn. Panimoliiton mukaan esityksen mukainen oluen veromuutos on isossa kuvassa oikean suuntainen, sillä se ohjaa kohti matala-alkoholisia juomia. Olutveron laskun olisi oltava kuitenkin huomattavasti suurempi, että sillä olisi vaikutusta rajakaupan vähenemiseen tai juomien kuluttamisen siirtymisestä ravintoloihin. Panimoliitto nosti esiin hallituksen esityksen maininnan siitä, että olisi mahdollista verottaa lievemmin myös juomasekoituksia ja esimerkiksi 5,5-tilavuusprosenttisille juomasekoituksille voitaisiin säätää alempi verotaso kuin tätä vahvemmillä saman juomaryhmän tuotteille. Tällä voisi Panimoliiton mukaan olla vaikutusta rajakauppaan. Panimoliitto myös huomioi, ettei hallituksen esityksen luonnoksessa ole esitetty mitään perusteluja sille, miksi eri valmistavoilla valmistettuja, saman vahvuisia juomia tulisi verottaa eri tavalla ja mitä vaikutuksia sillä on terveyden kannalta. Panimoliiton mukaan kaikkia mietoja juomia tulisi kohdella verotuksessa samalla tavalla tai vähintään rajata korotuksen ulkopuolelle, kuten enintään 5,5 tilavuusprosenttisen viinin kohdalla on tehty. Näiden tuotteiden jakelukanavakin on tällä hetkellä sama, joten verokohtelulla ei tulisi niitä erotella. Samoin olisi erittäin tärkeää, että matala-alkoholisten (alle 3,5 tilavuusprosenttisten) juomien veroa lasketaan. Näiden linjausten tulisi heijastua johdonmukaisesti kaikissa alkoholipoliittisissa päätöksissä myös tulevaisuudessa. Panimoliiton mukaan korkeilla valmisteveroilla on myös suora yhteys korkeisiin kuluttajahintoihin, jotka vaikuttavat myös ravintoloiden ja muiden jälleenmyyjien työllistämiskykyyn. Panimoliiton mukaan Suomen tulee tulevalla EU-parlamenttikaudella vahvasti tukea näkemystä, että alkoholeille tulisi olla vain yksi, yhtenäinen verorakenne ja näin selventää rakenteiden monimutkaisuutta.

Pienpanimoliitto ry katsoi, että muutosesitys verotukseen on positiivinen. Samalla se toivoi, että pienpanimoveroalennuksen sanamuotoa muutettaisiin tuotantopohjaisesta luovutus pohjaiseksi. Pienpanimoliitto myös toivoi, että etä- ja ulosmyynti sallitaan kaikille panimoille koosta riippumatta. Lisäksi Pienpanimoliitto toivoi vähintään kahden kuukauden siirtymäaikaa, jotta pienpanimot ehtivät valmistaa ja myydä uudet tuotteet, jos ja kun vähittäismyynnissä prosenttiraja nousee kahdeksaan.

Olutliitto ry katsoi, että muutosesitys verotukseen on positiivinen, ja kaikki toimet, joilla tuetaan kotimaista oluen valmistusta, ovat tarpeellisia ja tervetulleita. Olutliitto toivoi hallituksen alkoholilain uudistamiselta etä- ja ulosmyynnin sallimista kaikille kotimaisille panimoille ja ravintola-anniskelun alv-veroosenttien laskemista neljäntoista. Päivittäistavarakaupan alkoholiveron nostamisen kohdalla Olutliitto toivoi, että samat prosenttirajat koskevat myös ravintoloiden ulosmyyntiä ja että lakiin kirjataan siirtymäaika, joka antaa kotimaisille toimijoille aikaa valmistaa korkeamman alkoholiprosenttien tuotteet.

Oy Hartwall ab:n mukaan alkoholipolitiikan suuntaus oluen verotuksen alentamisessa on myönteinen, mutta kokonaisuudessaan esitys on riittämätön, epäoikeudenmukainen ja markkinoita vääristäviä elementtejä sisältävä. Hartwall totesi lausunnossaan, että keskenään verrannollisten tuotteiden sekä saman tuotekategorian sisällä eri valmistustapoihin perustuva tuotteiden eriävä verokohtelu perustuu puhtaasti poliittisiin linjauksiin eikä ole terveysvaikutusten pohjalta perusteltavissa. Hartwall kiinnitti erityistä huomiota long drink -juomakategorian tuotteiden keskenään erilaiseen verokohteluun, joka on sen mukaan sekä markkinoita vääristävä että syrjimättömyysperiaatteen vastainen. Syrjivä verokohtelu tulisi osumaan sekä long drink -kategorian sisällä keskenään kilpaileviin, valmistustavaltaan eroaviin lonkerotuotteisiin, mutta myös etanolipohjaisten lonkeroiden osalta suhteessa olueen, siideriin ja muihin käymisteitse valmistettuihin juomiin. Hartwall viittasi myös hallitusohjelmaan kirjattuun päivittäistavarakaupan avaamiseen 8 tilavuusprosenttisille käymisteitse valmistetuille alkoholijuomille. Samassa jakelukanavassa jaeltavien mietojen juomien verotusta tulisi Hartwallin mukaan alentaa valmistustavasta riippumatta kuten oluen osalta on tehty, tai vähintään rajata kaikki miedot juomat veronkorotusten ulkopuolelle vastaavasti kuin viinien ja muiden käymisteitse valmistettavien juomien osalta on esitetty. Samoin olisi tärkeää, että matala-alkoholisten (alle 3,5 tilavuusprosenttisten) juomien veroa lasketaan. Hartwall edellytti, että veromuutokset otetaan uudelleen käsittelyyn ja mainitsi hallituksen esityksen maininnan siitä, että verotus olisi mahdollista toteuttaa lievempänä myös juomasekoituksia koskien. Pidemmällä aikavälillä ainoa kestävä tapa alkoholituotteiden verotuksessa olisikin Hartwallin mukaan perustaa tuotteiden verotus puhtaasti näiden alkoholimäärään riippumatta tuotteen valmistusmenetelmästä.

Alko Oy:n mukaan alkoholiveron korotuksessa tulee ottaa huomioon alkoholin eri tuoteryhmien saatavuus, hinnoittelu ja kulutus kotimaassa sekä alkoholin matkustajatuonti, joka Alkon mukaan tulee esityksen mukaan lisääntymään. Alko korosti, että tuotteiden saatavuus vaihtelee ja samaan aikaan on valmisteilla käymisteitse valmistettujen enintään 8 prosenttisten juomien vähittäismyynnin vapauttaminen päivittäistavara-kauppoihin. Alko muistutti, että Alkon juomien hinnoittelu poikkeaa muun vähittäismyynnin hinnoittelusta. Alkon mukaan oluen verotusta tulee korottaa tai pitää ennallaan ja viinin sekä väkevien veroa korottaa esitettyä vähemmän. Alko teki vaihtoehdoisen esityksen veromuutoksesta.

Suomen Alkoholijuomakauppa ry (SAJK) vastusti hallituksen esitystä alkoholiveron korottamisesta. Sen mukaan hallituksen esitys ei tuo lisää rahaa valtiolle eikä vähennä alkoholista koituvia haittoja. SAJK:n mukaan poliittiset linjaukset ovat vastoin valtion etua, ja siksi niitä ei tule hyväksyä. SAJK huomautti, että esitys verotuksen kevennyksestä kohdistuu juomaryhmään, jolla jo tällä hetkellä on pääsääntöisesti alin verotaso suhteessa juoman alkoholipitoisuuteen ja jota on saatavilla laajalla jakelulla elintarvikekaupoissa, kioskeissa ja huoltamoilla. SAJK katsoi, että oluen helpon ja laajan saatavuuden sekä hallituksen esityksessä saadun veroedun vaikutuksesta oluen kulutus suhteessa viineihin ja väkeviin alkoholijuomiin todennäköisesti kasvaisi johtuen esimerkiksi näiden ristijoustoista ja näin ollen substituutteina olemisesta. Tämä heikentäisi SAJK:n mukaan sekä Alkon että alkoholijuomien kotimaisen valmistuksen ja maahantuonnin alalla toimivien yritysten liiketoiminnan edellytyksiä, ja kaventaisi niiden yhteiskunnalle tuottamaa merkittävää vero- ja työllisyysvaikutusta. SAJK:n mukaan hallituksen esitys tulee kasvattamaan entisestään matkustajatuontia varsinkin väkevien alkoholijuomien osalta, joiden osuus matkustajatuonnista 100-prosenttisena alkoholina mitattuna sekä matkustajatuonnin osuus kokonaiskulutuksesta on suurinta. SAJK:n mukaan kansanterveydellistä perustetta sille, että viinien ja väkevien alkoholijuomien verotusta nostetaan, mutta oluen verotusta kevennetään, ei ole. SAJK ehdotti hallituksen esityksen sijaan mallia, jossa kaikkia verokategorioita nostettaisiin suhteellisesti saman verran, ja teki vaihtoehdoisen esityksen veromuutoksesta. Lisäksi SAJK katsoi, että korotus tulisi saattaa voimaan vasta 26.3.2024, mikä antaisi alan yrityksille aikaa sopeutua veronkorotuksiin ja käydä sopimusneuvottelut siten, että veronkorotuksen haitat liiketoiminnalle voidaan minimoida.

Tuori Distilling Company huomautti, että Suomessa on paljon muitakin innovatiivisia toimijoita kuin panimot (tilaviiniyrityksiä, siiderimöjä ja tislaamoita) ja että yhden toimintatavan suosiminen muiden kustannuksella ei ole oikeustajun mukaista. Sillä hankaloitetaan Suomen muiden luonnontuotteiden jalostamista, ja näin estetään innovatiivinen ja työllistävä toiminta.

Turun tislaamo Oy:n mukaan esitetyt veronkorotukset ovat vahingollisia Suomen orastavalle väkeviä ja välituotteita valmistavalle alkoholijuomateollisuudelle sekä kyseisten tuotteiden anniskelua

harjoittavalle matkailu- ja ravintolaelinkeinolle. Turun tislamo Oy totesi, että esitetyt alkoholiveromuutokset ohjaavat kulutusta jo entuudestaan eniten kulutettujen alkoholijuomatuotteiden suuntaan, jotka ovat muutenkin keskimäärin kevyimmin verotettuja, ja asettavat alkoholijuomateollisuuden ja anniskelupalvelun eri tuoteryhmiin keskittyvät toimijat entistä eriarvoisempaan asemaan. Se muistutti, että pienpanimotoimiala nauttii alkoholiverohuojennusta, kun väkeviä ja välituotteita valmistavalla juomateollisuudella ei ole vastaavaa toiminnan kehittämisen kannustetta. Turun tislamo Oy:n esitti, että luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta palautetaan valmisteluun. Valmistelussa tulee ottaa huomioon koko teollisuuden ja palveluliiketoiminnan toimintaedellytysten turvaaminen tasapuolisesti, tarkastella miten kasvavan vientiteollisuusalan muodostumista ja kehittämistä voidaan tukea sekä analysoida, millaisia vaikutuksia huomattavilla veronkorotuksilla on koko kotimaisen jalostusketjun lisäarvontuottokyvykkyteen.

Suomen Yrittäjät ry piti perustellumpana kiristää haittaverotusta kuin työn ja yrittämisen verotusta. Yrittäjien mukaan oluen verotuksen keventämistä voidaan kotimaisten pienpanimoiden toimintaedellytysten kohentumisen näkökulmasta pitää myönteisenä, mutta valmisteverotuksen terveysohjauksen näkökulmasta linjausta voitaneen pitää jossain määrin epäloogisena.

Veronmaksajain Keskusliitto ry (Veronmaksajat) katsoi, että terveyshaittoja koskevia valmisteveroja, kuten alkoholijuomaveroa, voidaan maltillisesti korottaa. Oluen alkoholijuomaveron alentaminen ei ole sen mukaan perusteltua. Veronmaksajat huomautti, että nimellisiä verotasoa ei tarvitse alentaa veron suhteellisen kevenemisen saavuttamiseksi. Oluen verotason pitäminen ennallaan olisi mahdollistanut pienemmän verotasojen korotuksen muihin juomatyyppeihin samalla 15 miljoonan euron lisäverotuotolla. Verotasojen keventäminen tulisi sen mukaan ylipäättäänkin kohdentaa ansiotulojen verotukseen eikä haittaperusteisiin ja nimellisiin valmisteveroihin. Veronmaksajat myös huomioi, että verollisen kulutuksen pohjaa rapauttavaa matkustajatuonnin kasvua on pidetty uhkana erityisesti väkevässä alkoholijuomissa. Lisäksi etyylialkoholin valmisteverotaso on jo lähtökohtaisestikin korkeampi kuin muissa juomaryhmissä.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK:lla ei ollut asiassa lausuttavaa.

Päivittäistavarakauppa ry (PTY) katsoi, että alkoholijuomien verotuksella tulisi ohjata kulutustottumuksia miedompiin alkoholijuomiin ja että oluen valmisteverotusta on perusteltua ja kannatettavaa alentaa esitysluonnoksen mukaisesti. Kulutuksen ohjausvaikutuksen vuoksi valmisteveron alennus tulisi kuitenkin ulottaa myös enintään 3,5 tilavuusprosenttia alkoholia sisältäviin oluisiin. Lisäksi, jotta valmisteverotus olisi neutraalia ja ohjausvaikutus mietoihin juomiin voimakkaampaa, tulisi long drink -juomien ja muiden kauppavahvuisten etyylialkoholijuomien valmisteverotusta alentaa vastaavasti, koska terveysperustetta näiden juomien ankarammalle verotukselle suhteessa saman vahvuisiin muihin alkoholijuomiin ei ole.

PTY katsoi, että alkoholijuomien veronkorotuksista tulisi pidättäytyä, sillä Suomessa alkoholin verotus on jo nykyisellään Euroopan kovinta ja osa matkustajatuonnista päätyy aina laittomaan jälleenmyyntiin mm. ilman tuotteisiin liittyvää ikäraja- ja muuta valvontaa. Kaikessa matkustajatuonnissa verotulot menevät muualle samalla kun haitat jäävät Suomeen. Suomen korkea alkoholiverotus lisää PTY:n mukaan alkoholin etämyynnin houkuttelevuutta. PTY totesi, että veroratkaisujen vaikutuksia tulee seurata huolella, sillä liian usein tehdyillä ja/tai väärin kohdennetuilla veroratkaisuilla voidaan heikentää alkoholilain tavoitteita ja vahvistunutta kuluttajien juomatottumusten muutosta kohti eurooppalaisempaa juomakulttuuria. Verotuksen muutosten toimeenpanosta aiheutuu myös aina kustannuksia yrityksille.

Kaupan liitto ry:n mukaan verotuksella tulisi ohjata alkoholinkulutusta mietoihin alkoholijuomiin. Kaupan liitto totesi Suomessa oluen valmisteveron olevan Euroopan kireintä ja siksi olevan perusteltua ja kannatettavaa alentaa esitysluonnoksen mukaisesti oluen valmisteverotusta. Kaupan liiton mukaan oluen valmisteveron alennus tulisi kulutuksen ohjausvaikutuksen vuoksi ulottaa myös enintään 3,5 tilavuusprosenttia alkoholia sisältäviin oluisiin. Näiden tuotteiden jättäminen valmisteveron alennuksen ulkopuolelle ei Kaupan liiton mukaan ole perusteltavissa alkoholittomien oluiden korkealla virvoitusjuomaverolla, sillä kyse on erilaisista tuotteista, joita ostavat eri asiakasprofiilin kuluttajat. Kaupan liitto huomautti myös, että enintään 5,5 % vahvuisten etyylialkoholipohjaisten long drink -juomien ja muiden kauppavahvuisten etyylialkoholipohjaisten juomasekoitusten valmisteveron korotukselle ei ole

terveysperusteista syytä. Kaupan liiton mukaan myös näiden tuotteiden verotusta tulisi alentaa oluen verotuksen tavoin, jotta saman vahvuisten alkoholituotteiden valmisteverotus olisi neutraalia ja ohjausvaikutus mietoihin juomiin olisi voimakkaampaa. Kaupan liitto suhtautui kuitenkin varauksella alkoholiverotuksen kokonaistason korotukseen, sillä alkoholiin kohdistuva valmisteverotus on Suomessa jo nykyisellään erittäin kireää suhteessa muihin EU maihin.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry vastustaa alkoholijuomaveron korottamista ja totesi, että EU:n kirein alkoholivero Suomessa vaikuttaa haitallisesti Suomen matkailuun, koska asiakkaat reagoivat poikkeukselliseksi katsomiinsa anniskeluhintoihin. MaRa katsoo, että pitkällä tähtäimellä Suomen alkoholiverotuksessa olisi päästävää lähemmäs muun EU:n tasoa. MaRa:n mukaan Suomessa olisi käynnistettävä hallittu alkoholijuomia koskevia verokantojen alentaminen.

Suomen Sydänliitto ry piti viinin ja väkevien alkoholijuomien hyvänä, mutta totesi, ettei ehdotetulle olutveron kevennykselle ole perusteita. Sen sijaan kaikkien alkoholituotteiden verotusta tulisi korottaa. Sydänliiton mukaan alkoholiveron maltillisia korotuksia olisi syytä tehdä säännöllisesti vaalikauden aikana. Lisäksi on pidättäydyttävä kaikista sellaisista toimenpiteistä, joilla voi olla alkoholin saatavuutta lisääviä vaikutuksia.

Suomen Syöpäyhdistys ry totesi, ettei esityksessä ole käytetty sosiaali- ja terveystieteistä tai kokonaisyhteiskunnallista harkintaa. Esityksen vaikutusarvioista puuttuu myös veromuutosten kokonaistaloudelliset vaikutukset suomalaiselle yhteiskunnalle. Syöpäjärjestöjen mielestä esitys viinin ja väkevien alkoholijuomien veron korotuksista on perusteltu, mutta oluen verotuksen lasku ei ole perusteltua, ja esitti, että esitystä muutetaan niin, että oluen verotusta nostetaan vastaavasti muiden alkoholijuomien kanssa. Hinnan alennus, varsinkin yhdistettynä suunniteltuun alle 8 prosenttisten alkoholijuomien saatavuuden merkittävään lisäämiseen, lisää sen mukaan oluen kulutusta, mikä lisää alkoholihaittoja. Syöpäjärjestöjen mukaan alkoholiveron korotuksia on välttämätöntä tehdä säännöllisesti, lähtökohtaisesti vuosittain.

Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry piti vastuuttomana esitystä laskea oluen verotusta sekä esitystä olla nostamatta alle 5,5 % käymisteitse valmistettujen tuotteiden verotusta ja ihmettelee muutoksen tarpeellisuuden perusteiden puuttumista. EHYT on pettynyt hallituksen esityksen vaikutusten arvioinnin puutteellisuuteen sosiaali- ja terveystieteiden näkökulmasta tarkasteltuna. EHYT totesi, että alkoholi heikentää suomalaisten terveyttä, aiheuttaa ennenaikaisia ja vältettävissä olevia kuolemia, synnyttää sosiaalisia ongelmia sekä alentaa suomalaisten väestön työ- ja toimintakykyä. EHYT pitää esityksessä hyvänä, että alkoholiveroa korotetaan viinien sekä etyylialkoholin osalta, mutta alkoholihaittojen näkökulmasta olisi kuitenkin keskeistä, että kaikkien tuoteryhmien verotusta kiristettäisiin. EHYT:n mukaan alkoholipolitiikkaa tulee ensi sijassa ohjata sosiaali- ja terveystieteiden perusteiden eikä alkoholia myyvän elinkeinon etua edistäen. EHYT piti tärkeänä alkoholiverotusta ja siinä tehtäviä säännöllisiä korotuksia, koska niiden hyötynä voidaan pitää suotuisia terveysvaikutuksia, toimeenpanon yksinkertaisuutta ja verotuksesta saatavaa taloudellista tuottoa. Veronkorotuksilla pitää sen mukaan pyrkiä siihen, että alkoholin reaalihintaa pysyy kokonaiskulutusta hillitsevällä tasolla. EHYT:n mukaan alkoholipolitiikkaa koskevat kirjaukset ovat ristiriidassa muun muassa hallituksen esittämien työllisyystavoitteiden kanssa.

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry mukaan hallituksen esitys, jossa korotetaan muun muassa viinien ja väkevien alkoholijuomien verotusta, mutta oluen verotusta kevennetään, ei ole kansanterveydellisiä perusteita, vaan kaikkien alkoholituotteiden verotusta tulee korottaa. SOSTE:n mukaan maltillisia alkoholiveron korotuksia tulee jatkaa.

Lausunnon toimittanut **yksityishenkilö** ilmoitti, ettei hyväksy oluen veronkevennystä, ja katsoi, että olut on yleisyysuote eikä sen veronalennuksella tule toisaalla kiristää toimeentuloa köyhimmiltä kansanosilta.

3. Lausuntopyyntöön jakelulista ja lausunnonantajat

Lausuntoa pyydettiin alla olevilta tahoilta, joista Tulli, Elintarviketeollisuusliitto ry ja Valtion ravitsemusneuvottelukunta eivät antaneet lausuntoa.

Ahvenanmaan maakunnan hallitus

Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry
Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry (ilmoitti, ettei sillä ole lausuttavaa)
Elintarviketeollisuusliitto ry
Kaupan liitto ry
Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
Olutliitto ry
Panimo- ja virvoitusjuomateollisuusliitto ry
Pienpanimoliitto ry
Päivittäistavarakauppa ry
Sosiaali- ja terveystieteen lupa- ja valvontavirasto Valvira
sosiaali- ja terveysministeriö
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
Suomen Alkoholikauppa ry
Suomen Yrittäjät ry
Syöpäjärjestöt
Terveystieteiden tutkimuskeskus
Tulli
Työ- ja elinkeinoministeriö (ilmoitti, ettei sillä ole lausuttavaa)
Valtion ravitsemusneuvottelukunta
Verohallinto
Veronmaksajain Keskusliitto ry

Lisäksi lausunnon antoivat:

Alahovin Viinitila Oy
Suomen aidon siiderin tuottajien liitto Ry
Viinitila Meggala Oy
Suomen Viiniryttäjät Ry
Aitoon viinikellari
Uusi-Yijälän tila
Hermannin Viinitila Oy
Oy Hartwall ab
Tuori Distilling Company
Turun tislaamo Oy
Alko Oy
Suomen Sydänliitto ry

Lisäksi lausunnon toimitti eräs yksityishenkilö.